

partii naleraq

Nuuk, 16. marts 2015

UPA2015/91

Siunnersuut uunga: Tuniniaanissamik nittarsaassisarneq aamma nalunaaqutsersuisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx 2015-imeersoq.

(Tuniniaanissamik nittarsaassisarnermut inatsit)

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nunallu allanut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Aallaqqaasiullugu uku Partii Naleqqamiit pingaarutillit erseqqissartariaqartutut isigaagut:

- Namminersorlutik Oqartussat inatsisaanni 2009-mi atuutilersumi Kapitel 7 § 20-mi ima inatsiseqarpugut tamatta malitassatsinnik: Kalaallit oqaasii tassaapput Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaatsit.
- Kalaallit Nunatsinni oqaatsinik atuinerup agguataarnera imatut isikkoqakannerpoq: 85% missaat kalaallisut oqaaseqartuupput taavalu 15% missaat allamiut oqaasiinik oqaaseqartuupput, tassanilu annerpaamik danskit oqaasiinik atuisuullutik.
- Nittarsaassinermi soqutiginnilaarluni misissuigaanni uku nunarsuarmi sumiikkaluaruttaluunniit ussasaarinnermi/nittarsaassinermi ilinniagaqaraanni tunngaviusut paasineqarsinnaapput: Nittarsaassinerup siunertaraa pisisartunik amerlanernik pisiniartoqalerneratigut aningaasat isertitat amerleriarnerat. Tassanilu aamma qitiulluinnartarpoq sumiuussuseq, allatut oqaatigalugu – kulturi. Imatut paasillugu oqaatsit atorlugit pisisartut amerlanerit niuerniaqqusarpagut, taamaattumik sumi najugaqartuuneq tassanilu oqaatsit piorsarsimasuunerlu qitiulluinnartuusarput. Tamanna partiilersornerunngilaq ilumoortunilli paasissutissiineq.

Partii Naleraq sinnerlugu uunga siunnersuummut oqaaseqartoq ukiut 15-it missaat qaangiupput, martsimi ukioq 2000, qulaani siunnersuummut eqqaanarsinnaasumik ima siunnersuuteqarpoq:

Inatsisartut Inatsisaat nr. 10 Kapitali 4, Novembarip 13-iani 1986-imeersumi Tuniniaaneq pillugu inatsisaanni ilaatigut tusagassiutitigut ussasaaruteqartarnermi (pilerisaaruteqartarnermi) tamatigorluinnaq minnerpaamik kalaallit oqaasii tunngavigalugit ussasaarutit sumiluunniit

saqqummertarnissaannut Naalakkersuisut ilassuteqarnissaanik Inatsisartut aaliangernissaannik siunnersuut.

Imatullu tunngavilersuivoq:

Niuernermi unammillernerup sakkortusiartornera atuisartunillu "qammaanerup" ersarissiarornera ilutigalugu malunnarsiartuinnalersimavoq sumiluunniit ussassaaruteqartarnermi danskit oqaasii tamatigut atornerqarlutik akuerineqarsinnaanngitsumik kalaallit oqaasiisa mininneqakkajunnerujussuat (tunulliunneqartarnerat).

Tamannalu taamaattussaannartut isigiinnarneqarsinnaanngilaq nalunngilarpummi atuisartut amerlanersaat kalaaliummata aammalu Kalaallit Nunaanniikkatta!

Eqqumiiginaraluaqaaq nammineq nunatsinni aatsaat taamannak piunasaqaaqqaarluni tamanna anguneqarsinnaammat kisiannili nunatsinni namminersortut 90%-ii nunami allamiuutillugit taamatut inatsisiliortariaqarpugut kusanangilarmi piorsarsimassutsikkut taamak ataqqinninnginnerujussuaq ersaritsigissapat.

Piunasaqaataasariaqarpoq ussasaarinermi kalaallit oqaasii naqinnernik anginerusunik naqinnilerlugit ersarissarnerullugit atornerqartalernissaat taavalu oqaatsit allat soorlu danskit oqaasii atorlugit nutserisoqarsinnaasoq kisiannili kalaallit oqaasii siulliullugit tunngaviussasut.

Soorunami aamma tusarnaarutikkut (radio) ussasaarinermi oqaasiinnaat atorlugit aamma kalaallit oqaasii siulliutillugit tunngaviutillugillu ingerlanneqartariaqarput isiginnaarutit assigisaannik.

Tamanna nunani allani takornartaanngilaq ilaatigut soorlu tusakkakka malillugit Quebec-imi taama inatsiseqartoq.

Aammattaq Inatsisip nr. 10-p ilassutissaanut ilanngullugu sukkanerpaamik suni tamani atuuttunngortinneqarnissaa siunniunneqartariaqarpoq.

Taamaattumik Partii Naleqqamiit illersorsinnaanngilarput Naalakkersuisut uani ilaatigut inatsit aqutigalugu inatsisaattuliortitsiniarsarimmata, tassami uani inatsimmi oqaatsigut pisortatigoortumik inissisimalereeraluarnikut ima inatsisip kapitali pingajuanni § 8-mi inissikkusuppaat:

*"Allaganngorlugu ussasaarineq, allagartalersuineq aamma inini tamanut orninneqarsinnaasuni tuniniaanissamik nittarsaassineq **sapinnqisaq tamaat kalaallisut pissaaq**. Tuniniaanissamik nittarsaassineq oqaatsit allat atorlugit pisinnaavoq."*

Namminersorlutik Oqartussat inatsisaanni kapitali 7 § 20-mi taama minnerpaamilluunniit allaqqasoqanngilaq, taamaattarneraana peerniarlugu allannguisoqartoq, imaassinnaavorli uagut ilisimangisatsinnik inatsit taanna atorunnaarsinneqarnikuusoq? Pissutsit taamaattut akuersaarnanngillat aqqittariaqarlutillu. Partii Naleqqamiit imatut oqaasertai aqqeqquagut:

"Allaganngorlugu ussasaarineq, allagartalersuineq aamma inini tamanut orninneqarsinnaasuni tuniniaanissamik nittarsaassineq kalaallisut pissaaq. Tuniniaanissamik nittarsaassineq oqaatsit allat atorlugit ataatigut naqinnerit mikinerit atorlugit pisinnaavoq."

Taamatut Partii Naleqqamiit pingaaruteqarmat erseqqissaariarluta, aamma ugguuna inatsimmik nutarteriniarnikkut paasivarpur Atuisartut Aqutsisoqarfeqartut isertugaanngitsumik. Qanorsuaq kusanartumik siunertalimmik inatsiliorlutalu siunertaliorsinnaavugut, taamaattorli timitalimmik kinguneqartitsisinnaaneq nunatsinni annertuumik ajornartorsiutigaarput. Akit qaffakkiartuinnarput, kalaallip ulluinnarni atugassarititai artornarsiartuinnarput, Atuisartullu Aqutsisoqarfiata suliaaniq tigussaasumik ilorraap tungaanut alloriarnertalimmik takusaqarsinnaanngilagut. Naluara "qaartartup qaarnissaa" utaqqiinnarneraat.

Pisariaqarluinnarpoq pisussaaffilersornissaat innuttaasunut iluaqutaasumik, killormuunngitsoq.

Tamannalu tunngavigalugu Naalakkersuisut peqqussavagut una inatsit uterteriarlugu tigussaasumik iluarsiinernik imaqartillugu Inatsisartunut saqqummiutissagissi – tassami una qinikkatut sulinermi siunertatta pingaarnersaraat – inuiaqatigiinnik atugarissaanerulersitsinissaq, killormuunngitsoq.

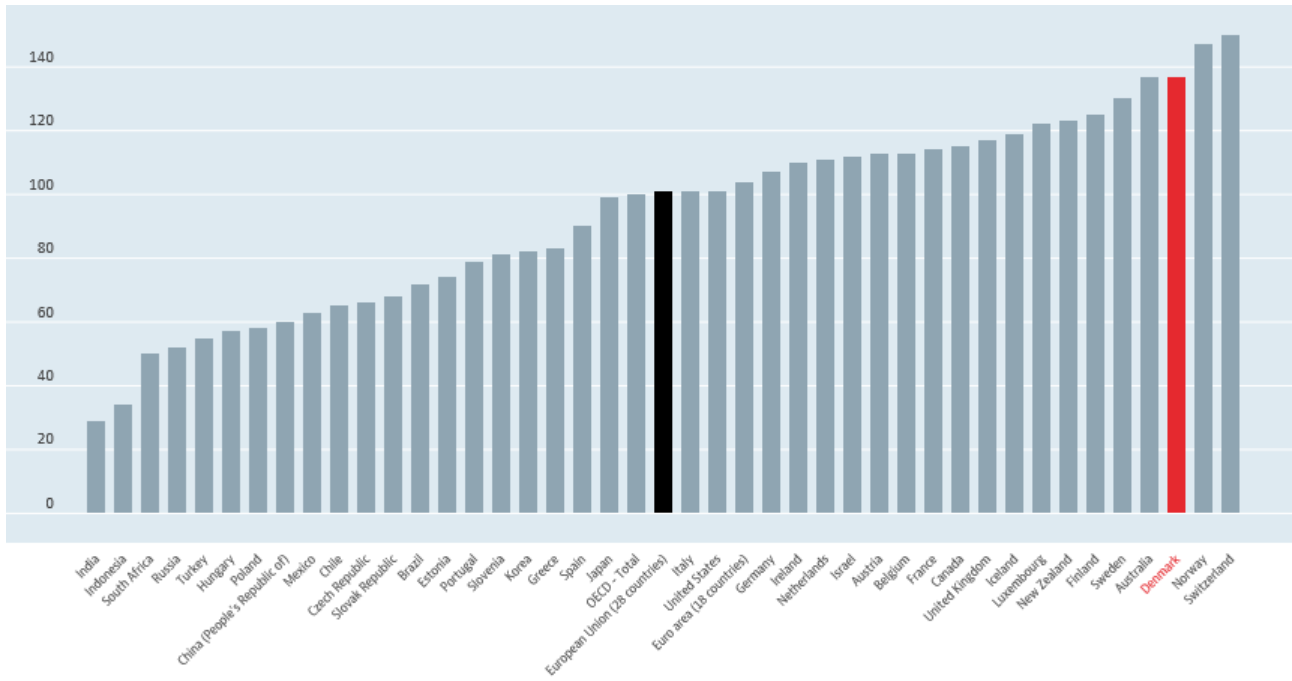
Taamatut Partii Naleqqamiit akissuteqarnitsinnut aamma una kakkiullugu ilanngussarput innersuussutigaarput, tassanimi paatsoorneqarsinnaanngitsumik ersersitsigami nioqqutissat sumi akisunersiorluta pisiareriarlugit aasernerigut, naak tassani atugarissaanerulersitsinernik siunertaq?

Tassani OECD-p quppersagaanni ersersinneqarpoq agguaqatigiisillugu akit nunamiit nunamut. Tassanilu paatsoorneqarsinnaanngittumik takuneqarsinnaavoq Danmarki nunani aallerfissani EU-mi akisunerpaajusoq. Taava Atuisartut Aqutsisoqarfiata atuisartut atuisartunut atugassarititaasut illersussagunigit, sooq tamakkua iluamik sukumiisumik suliaralugit saqqummersinniannngilaat? Sooq Namminersorlutik Oqartussat piginnittut piginneqatigiiffiit pigisaani akisunersiortut peqquniannngilai inuiaqatigiinnut atugarissaanerulernissamik sulinermut naapertuunnerusumik suleqqullugit?

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut uterteqqarput, iluarsiinissamillu tigussaasumik imaqartumik siunnersuusiornissassinnik peqqusilluta.

Linki:

<http://data.oecd.org/price/price-level-indices.htm>

Qujanaq.

Per Rosing-Petersen